

egyetemünket látogatták, s ezek közül a franekeri különösen népszerű volt. Nem kevesebb, mint 1200 magyar diák tanult Franeker egyetemén. Amikor pedig hazautaztak, több ezer könyvet és egyéb tananyagot vittek magukkal. Napjainkban a magyar könyvtárak és levéltárak nagyon fontos tárházai közös múltunk tanulmányozása tekintetében.

De mondjak valami mást is önöknek. A férjemet Ferencnek hívják, anyósom neve Tóth Juliánna volt. Feleségül ment egy holland emberhez, mint ahogy több magyar diák vett el feleségül holland lányt a korábbi időkben: Apáczai Csere János például feleségül vette Aletta van de Maetet. A küküllővári lelkész, ifj. Dadai János házasságot kötött Cornelia van Uylenburgh-gel, s így lett leg híresebb festőnknek, Rembrandtnak rokona. A holland–magyar házasságkötés olyan gyakorivá vált, hogy az önök zsinata 1787-ben eldöntötte, hogy magyar diákok számára tilos holland lánnyal nősülni. Nem tudom mennyire volt eredményes ez a rendelkezés, de én nagyon büszke vagyok arra, hogy anyósom magyar volt.

Országainknak hosszú közös történelme van a hit és református kultúrát illetően. Remélem, hogy ez a történelmi kapcsolat a mostani reformációs jubileum után is megmarad, és ezután is gyümölcsöző lesz.

Kedves Kató Béla Püspök Úr!

Most egy otthonról hozott ajándékot szeretnék átnyújtani önnek: egy jellegzetes holland református Bibliát, amelyben illusztrációk vannak, s ezek mellett tizenkilenc neves holland bibliatörténész írásait, valamint a híres reformátorok, Kálvin János, Luther Márton, Melanchthon Fülöp és több más biblikus magyarázatait tartalmazza.

Köszönöm a megtisztelő figyelmet.

Margriet Gosker

Mag. dr. h. c. Fónyad Pál nyugalmazott evangélikus lelkész, az ausztriai Martin Luther Bund főtitkára az alábbi szavakkal köszöntötte az ünnepi közös zsinatot:

Tisztelt Püspök Urak! Ünneplő Zsinati Tagok!

Testvérek a Jézus Krisztusban!

A németországi székhelyű Martin Luther Bund, azaz a Luther Márton Szövetség, valamint az Ausztriai Luther Márton Szövetség nevében mint annak elnöke megköszönöm a meghívást ezekre a történelmi jelentőségű napokra, amelyek nemcsak a visszaemlékezés és a hálaadás, hanem a jövőbe tekintés ideje is.

A Luther Márton Szövetség 1835 óta működik a lutheránus egyházak egyik szervezeteként számos országban, Chilétől kezdve Dél-Afrikán át és több európai országban is. Szoros kapcsolatban vagyunk azokkal az egyházakkal is, amelyekben szervezetileg nem létezik a munkánk, így nem utolsósorban a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyházzal is. Célunk többek között a teológiai képzés és továbbképzés, a gyülekezetek istentiszteleti életének és a munkatársak kép-

zésének támogatása. Mindez egyrészt hitvallásos alapon történik, másrészt nem a kizárólagosság alapján, tehát kapcsolatot tartva más protestáns egyházakkal és gyülekezetekkel.

Itt kapcsolódik köszöntésem a romániai közös zsinat ünnepéhez. Ausztriában egyházjogi alapon a lutheránus és a református egyház külön-külön zsinaton rendezi életét és működését, de mellette közös, úgynevezett generális zsinaton is összeül, amely nem a hitvallások uniója. Közösén tárgyalják meg és intézik közös ügyeiket, így az állammal folytatott tárgyalásokat, például az iskolák kérdését, a vallásoktatást és általában az egyház helyzetét. A jó ökumenikus kapcsolatok ellenére szükséges a római katolikus egyházzal ápolt kapcsolat közös átgondolása is. Így a reformáció egyházai kifelé egységet alkotnak a különbözőségek ellenére. A generális zsinat léte szükséges volt, és szükséges ma is. Ugyanis a császár, majd a mindenkori kormány 1939-ig mint summus episcopus tett állandó kísérletet az egyházak életébe való beavatkozásra. A két protestáns egyház elválasztása az államtól csak 1961-ben következett be. Egyességük, amely egység is, áldás mindkét egyház életében és a társadalomban is.

Kívánom a romániai evangélikus-lutheránus, valamint református egyháznak, hogy keressék és találják meg a közös utat, bármilyen formában is történjék az, anélkül, hogy feladnák hitvallásos meggyőződésüket. Kívánom azt is, hogy egymásnak kölcsönösen példaképei legyenek Isten dicsőségére. Maga az ország pedig Európában és az egész világon legyen példaképe a vallásszabadságnak, amelyet a világon először a tordai zsinaton mondtak ki törvényesen. Ezt sajnos kevesen tudják még Európában is.

Végülis köszöntőmet zárom a Luther Márton Szövetség bibliai mottójával: *...amíg időnk van, tegyünk jót mindenkivel, leginkább pedig azokkal, akik testvéreink a hitben.* (Gal 6,10) Azaz Isten kairoszában élünk kezdettől fogva a jelenben és a jövőben, hiszen Isten „időfogalma” más, mint a mi szűk, esetleg néhány évszázadra vagy évtizedre kiterjedő elképzelésünk az időről. Tehát a visszaemlékezés, a hálaadás és a jövőbe tekintés ideje legyen felelősségteljes része Isten kairoszának.

Erős vár a mi Istenünk! Békesség Istentől!

Fónyad Pál

A következő köszöntőbeszéd Dieter Bökemeier, a Lippei Tartományi Egyház külügyi előadótanácsosa részéről hangzott el.

Főtiszteletű Kató Béla, Csűry István és Adorjáni Dezső Zoltán Püspök Urak,
Főtiszteletű Zsinat, Tisztelt Zsinati Vendégek, Kedves Testvérek!

Örömmel hozom önöknek a Lippei Tartományi Egyház szívélyes köszöntését. A lippei egyházkerület 1999 óta áll testvérkapcsolatban az Erdélyi Református Egyházkerülettel. Dietmar Arends püspök úr üdvözlését is tolmácsolom, aki jelenleg a Református Egyházak Világközösségének nagygyűlésén (Generalversammlung der Weltgemeinschaft Reformierter Kirchen) vesz részt Lipcsében.